

Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen

Context van het beleid

De primaire doelstelling van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel (hierna “het fonds”) is om een goed en betaalbaar pensioen te verzorgen voor de deelnemers. Het fonds hanteert daartoe een beleggingsbeleid dat gericht is op waardecreatie op de lange termijn, waarbij voortdurend een afweging wordt gemaakt tussen rendement en risico.

Deze doelstelling gaat hand in hand met de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het fonds als institutioneel belegger belangrijk vindt. Het fonds investeert in een goede toekomst van huidige en komende generaties en daarbij wordt naast financiële aspecten in toenemende mate ook rekening gehouden met maatschappelijke, governance en milieuaspecten.

Professor Michael Porter, die doceert aan de Harvard universiteit en beroemd is geworden met zijn onderzoek naar concurrentiestrategieën, geeft in een recent artikel in de Harvard Business Review, ‘[The big idea: creating shared value](#)’ aan dat waardecreatie een combinatie is van economische en maatschappelijke voordelen, in relatie tot kosten. Het betreft in de theorie van Porter geen idealisme; het meewegen van maatschappelijke factoren is juist essentieel voor de winstgevendheid van bedrijven.

Het fonds sluit op dit punt aan bij de voortrekkersrol die Air France KLM speelt als [sustainability leader](#). Air France KLM scoort al 10 jaar een eerste plaats als meest duurzame airline in de [Dow Jones Sustainability index](#) en toont aan dat zakelijke en maatschappelijke belangen goed samen kunnen gaan.

Het fonds staat daarom een actieve benadering voor en wil maatschappelijk verantwoord beleggen niet alleen bij goede bedoelingen laten.

Beleidsprincipes en visie

Het fonds heeft deze context vertaald naar een visie met vijf beleidsprincipes.

1. Economische benadering

Het fonds kiest een economische benadering van het thema. Het behoud van een solide dekkingsgraad staat voorop en maatschappelijke factoren die daarop van invloed kunnen zijn worden meegewogen. Ecologische, sociale en governance overwegingen (bekend onder de afkorting ESG) worden tot integraal onderdeel gemaakt van de risicoanalyse van de investeringen, met als doel om negatieve financiële gevolgen door veronachtzaming van deze maatschappelijke aspecten te voorkomen. Vanuit deze invalshoek ziet het fonds de diverse elementen van ESG als een early warning system.

2. Heldere fatsoensnormen

Daarnaast vormen de principes van de [UN Global Compact](#) van de Verenigde Naties de leidraad voor het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Deze grondbeginselen richten zich op vier hoofdthema's: mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie. Zij vinden hun oorsprong in onder andere de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) en de Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling (1992). De principes bieden een algemeen normenkader voor ondernemingen en beleggers en het fonds onderschrijft deze met overtuiging. Sinds de lancering in 2000 hebben meer dan 8.000 ondernemingen de UN Global Compact ondertekend. KLM is destijds nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van een Nederlands chapter.

De United Nations-supported Principles for Responsible Investment ([UNPRI](#)) vloeien voort uit de Global Compact en zijn een richtlijn voor institutionele beleggers om maatschappelijk verantwoord beleggen op te nemen in hun besluitvorming. Het fonds ziet aansluiting bij de UNPRI als hoeksteen van het beleid en heeft de principes in 2014 [ondertekend](#).

3. Flexibiliteit in beleggingskeuzes

Het fonds behoudt graag zoveel mogelijk vrijheid in het beleggingsbeleid en staat geen strenge uitsluitingen voor, behalve waar de wet dat voorschrijft. Door de beste beleggingen te selecteren en het risicobeheer te versterken via de opname van ESG-factoren in de analyse, streven wij naar een efficiënte allocatie van kapitaal.

4. Actieve opstelling

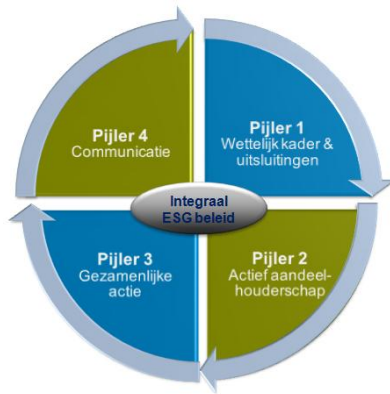
Door te beleggen in aandelen, obligaties en vastgoed (al dan niet beursgenoteerd) financiert het fonds direct of indirect ondernemingen en overheden. Met een actieve houding als belegger kan het fonds met name op het bestuur van ondernemingen invloed uitoefenen. Het gebruik van ons stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen, het gericht aansturen van externe vermogensbeheerders en het voeren van class actions zijn effectieve instrumenten om de belangen van het fonds te bevorderen.

5. Praktische insteek

Het fonds beoogt het beleid zo praktisch mogelijk vorm te geven en onderneemt daartoe concrete acties die hieronder nader worden beschreven. Wij streven er bijvoorbeeld naar dat meer dan de helft van de panden in onze Nederlandse vastgoedportefeuille een energiekeurmerk van A, B of C heeft (huidige stand: ruim 70%). Daarnaast werken wij bij voorkeur samen met andere institutionele beleggers om de impact van ons ESG beleid te vergroten.

Implementatie

Om het ESG beleid in praktijk te brengen, hanteert het fonds een 4-pijler benadering.

Pijler 1. Wettelijk kader en uitsluitingen

Het fonds houdt zich aan de wet en volgt artikel 21a van het Besluit Marktmisbruik (2013) uit de Wet op het financieel toezicht. Het wil niet betrokken zijn bij de productie of distributie van wapens die volgens internationaal recht verboden zijn, zoals bijvoorbeeld vastgelegd in het Verdrag van Dublin inzake clustermunition (2008). Ondernemingen die clustermunition produceren of distribueren worden uitgesloten van elke vorm van investering volgens een lijst van de [Autoriteit Financiële Markten](#). Dit uitsluitingsbeleid is vastgelegd in de contracten met onze externe vermogensbeheerders. Indien de bewaarder van de effecten onverhoopt toch een schending constateert, wordt onze pensioenuitvoerder [Blue Sky Group](#) onverwijld op de hoogte gesteld en wordt actie ondernomen.

Pijler 2. Actieve opstelling als belegger

2a. Instructie aan externe vermogensbeheerders

Het fonds heeft ervoor gekozen om het beheer van het vermogen voor het grootste deel uit te besteden aan best in class externe vermogensbeheerders. Uitvoeringsorganisatie Blue Sky Group is door het fonds gemandateerd een actieve dialoog met deze partijen te onderhouden en dringt er bij hen op aan de ESG grondbeginselen te onderschrijven. De externe vermogensbeheerders worden opgeroepen om bij de investeringsbeslissingen niet alleen financiële aspecten mee te nemen in de risico-rendementsafweging, maar ook maatschappelijke zoals vervuiling, arbeidsnormen en corruptie. De externe vermogensbeheerders staan vervolgens in contact met de ondernemingen en overheden waaraan kapitaal wordt verschaft. In de selectieprocedure worden de externe vermogensbeheerders getoetst op hun ESG beleid en in de contracten die met hen worden afgesloten, zijn richtlijnen met betrekking tot ESG opgenomen.

2b. Gebruik van stemrecht

Het fonds hecht veel waarde aan goed bestuur binnen de ondernemingen waarin wordt belegd. Transparantie, aandacht voor alle stakeholders en respect voor de uitgangspunten van de UN Global Compact verdienen bij de bedrijven in portefeuille evenveel aandacht als het nastreven van rendement op geïnvesteerd kapitaal.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is een direct instrument om de belangen van het fonds te beschermen en invloed uit te oefenen op het bestuur van een onderneming. Het fonds ziet het uitoefenen van stemrecht bij volmacht als een belangrijk actief onderdeel van het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Er wordt gestemd op basis van de UNPRI principes en over de uitgebrachte stemmen wordt gerapporteerd.

2c. Class actions

Het fonds sluit zich waar mogelijk aan bij class actions. Een class action is de Amerikaanse benaming voor het voeren van een rechtszaak door een groep van gedupeerden ('class') met een gemeenschappelijk belang tegen een bepaalde onderneming. In de meeste gevallen gaat het om aandeelhouders in een beursgenoteerd bedrijf, die zich benadeeld voelen door de gang van zaken bij het betreffende bedrijf. De groep van gedupeerde beleggers hoeft niet per definitie een identiek belang te hebben, maar werkt wel samen om een schade aanhangig te maken bij een rechtbank ('action').

Enkele belangrijke redenen voor een pensioenfonds om class actions te voeren zijn:

- het verkrijgen van schadevergoeding;
- waardecreatie op lange termijn;
- de continuïteit van de activiteiten van de onderneming;
- het realiseren van goede corporate governance en goed ondernemingsgedrag.

Het voeren van juridische procedures is een effectief en tactisch instrument om met ondernemingen in dialoog te raken en om hen in voorkomende gevallen onder druk te zetten.

Pijler 3. Gezamenlijke actie

Het fonds kiest ervoor om zich waar mogelijk aan te sluiten bij andere institutionele beleggers om op die manier meer gewicht in de schaal te leggen in het gesprek met ondernemingen en overheden. Namens het fonds wordt direct of indirect geparticipeerd in een aantal fora die maatschappelijk verantwoord beleggen bevorderen.

3a. UNPRI

De United Nations-supported Principles for Responsible Investment ([UNPRI](#)) is een internationaal samenwerkingsverband van institutionele beleggers. De UNPRI promoot middels [zes principes](#) maatschappelijk verantwoord beleggen. Momenteel hebben wereldwijd ruim 1200 partijen, die gezamenlijk meer dan \$45 biljoen beleggen, de UNPRI ondertekend.

Deelname aan de UNPRI is een belangrijke bouwsteen van het beleid. Jaarlijks zal worden gerapporteerd over de manier waarop het fonds invulling geeft aan de zes principes.

3b. Eumedion

[Eumedion](#) is een Nederlandse organisatie die de belangen van institutionele beleggers behartigt op het gebied van corporate governance en duurzaamheid. Eumedion richt zich op het verbeteren van ESG prestaties van beursvennootschappen.

3c. GRESB

De doelstelling van Global Real Estate Sustainability Benchmark ([GRESB](#)) is om zowel institutionele investeerders in vastgoed, als beursgenoteerde vastgoedbeleggers en private fondsen te ondersteunen in het monitoren en managen van hun duurzaamheidprestaties. Hiermee zijn zij beter voorbereid op de strenger wordende wet- en regelgeving ten aanzien van duurzaamheid.

3d. IVBN, INREV, ANREF en AFIRE

Het fonds ondersteunt de collectieve activiteiten van vier organisaties die zich sterk maken voor de bevordering van integriteit, transparantie en het investeringsklimaat in de vastgoedsector. Deze zijn: De Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed Nederland ([IVBN](#)), de Asian Association for Investors in Non-listed Real Estate Vehicles ([ANREV](#)), de European Association for Investors in Non-Listed Real Estate Vehicles ([INREV](#)) en de Association of Foreign Investors in Real Estate ([AFIRE](#)).

3e. ILPA en EVCA

Institutional Limited Partners Association ([ILPA](#)) en European Private Equity Venture Capital Association ([EVCA](#)) zijn wereldwijde belangenorganisaties voor institutionele investeerders in private equity. Beide maken zich sterk voor hoge corporate governance standaarden in de industrie.

Pijler 4. Communicatie

Het fonds biedt transparantie over zijn ESG beleid en verlangt dat evenzeer van partijen waarmee wordt samengewerkt. Het bestuur legt periodiek verantwoording af over zijn besluiten en acties aan deelnemers, toezichthouders en derden. Jaarlijks wordt volgens de richtlijnen van de UNPRI gerapporteerd over de portefeuilles en de acties die zijn ondernomen. Tussentijds zal op de [website](#) verslag worden gedaan van relevante ontwikkelingen. Met de deelnemers vindt via [social media](#) een permanente dialoog plaats.

Borging

Evaluatie van het beleid wordt opgenomen in de bestuurscyclus en is onderdeel van het integraal risk management. De voortgang van activiteiten wordt periodiek geagendeerd in de Audit Committee en de Beleggingsadviescommissie. De resultaten worden gerapporteerd aan de UNPRI en opgenomen in de ISAE 3402 rapportage.

Samenvatting

Het bestuur van het fonds is ervan overtuigd dat een pensioenfonds maatschappelijk verantwoord beleggen hand in hand kan laten gaan met het nastreven van een optimaal rendement. Omdat ecologische, sociale en governance factoren impact hebben op de rendementen, worden zij integraal meegewogen in de risicoanalyse van onze investeringsbeslissingen. Het fonds stelt zich daartoe actief op en neemt concrete stappen. Via onder andere gerichte aansturing van externe vermogensbeheerders, het uitoefenen van stemrecht en het participeren in collectieve initiatieven wordt het beleid gepromoot. Het doel is om het neerwaarts risico door maatschappelijke factoren te beperken en de dekkingsgraad daarmee solide te houden. Zo wordt belegd voor een duurzame toekomst.